

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Подорожче число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вреш ми очи і душу ми вишеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровского (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Реклямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
ддки і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Руска справа в польськїм освітленю.

(Замітки з нагоди брошури «Z. Miłkowski (Jeź). Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej». Lwów 1902).

(Дальше).

Мілковський, котрий себе зачисляє до типу gento Ruthenus — natione Polonus, а в самостійнім і окремішнім розвитку національно-культурнім Русинів бачить сепаратизм — rozdarcie między Rusinami i Polakami, не може очевидно відносити ся прихильно до сеї доби Галицької Руси під владою Австрії, коли тут почали ся відродити руского народу. Хоч не є він так зацофаній, як загал польского загорілого дневникарства, котре приписує гр. Стадіонові винайденє Русинів, всеж таки причини сих відродити Руси бачить він у викликаню австрійским правительством антагонізму між Русинами а Поляками. Австрійське правительство, прочуваючи польскі революційні змаганя, порушило, як він каже, против Польщі Русь і то не на підставі ідеї державної, але на основі церковній. З такої понуки нібито руске духовенство з тодішнім єпископом Яхимовичем на чолі стануло ворожо в 1848. р. супроти Поляків. Автор побаламутив там так звану «обрядовщину», яка проявила ся серед руского духовенства в 60-их роках, з національним рухом Русинів в 1848. р. В 1848. р. змаганя Русинів не мали ніякої церковної ціхи. Досить вказати на засновини Головної Рускої Ради, на зїзд руских учених і засновини Галицько-Рускої Матиці — все те мало чисто національно-руский напрям, без ніякої ненависти або антагонізму супроти польского народности, в дусі ідеї Маркіяна Шашкевича, котрого память помянули зібрані Русини в великій консисторській салі св. Юра у Львові в 1848. р., щоби приступити до засновин Гал. Рус. Ради. Сі змаганя підняли тодішні Русини, бо хотіли жити своїм народним житєм, прийшли до свідомости національної окремішности і самостійности так супроти польского як і російского народу, що зовсім виразно зазначено у тодішній відозві Гол. Рус. Ради. Отже підсовуване сему національно-культурному змаганю якое церковного або обрядового напрямку, що провадив руский нарід на дорогу в сторону Московщини, давав Москалям називати Русинів — Русскими, та зробив почин в обовільнім роздратованю в польско-руских взаєминах, не має ніякої дійсної основи. Причин сего роздратованя, антагонізму в польско-руских відносинах треба глядіти у верховладному, геґемоністичному змаганю польских політиків і дневникарів, яким не до вподоби було змаганє Русинів до самостійного і окремішного розвитку своєї народности, своєї мови і літератури. Супроти сего змаганя Русинів загомонів поклик з польского табору: Niema Rusi! поклик, з яким ще так завзято і в першій соїмі у Львові виступав гр. Лешек Борковський —

jest tylko Polska i Moskwa! Се перече становище польского суспільности що-до національно-культурного розвитку Русинів втворила справді політиків-десператів поміж Русинами, пхнуло їх в сторону Московщини, яка все була готова приймати їх в свої рамена отверті і дійсно прийняла руских висиленців споміж інтелігенції в 60-их роках, що пішли на службу Московщині. Повторило ся тут вдруге на менший розмір, що стало ся за Хмельнищини, показало ся наглядно, що польскі політики нічого не навчили ся з Хмельнищини і нічого не забули.

Зовсім безосновні також і не поперті дійсними фактами є також докори Мілковского, мовби то проводирі окремішности і самостійности руского народу в хвилі, коли на дневний порядок виточено справу викладної мови в середних школах, не знали нічого про літературні почини Котляревского, Квітки, Шевченка і т. д. Таке говоренє показує елементарне незнанє історії укр.-руского письменства, яким визначили ся недавно і в радї державній «мужі науки» Старжинський і Гломбінський. Бож відомо загално, що не лише Маркіян Шашкевич і єго кружок знав дуже добре про літературні твори українских письменників, але й на зборах руских учених в 1848. р. Микола Устиянович промовляв про значінє українских творів, про Шевченка і т. д. Однак не лише в тих часах, але й значно пізнійше, коли Русини домагали ся засновуваня руских гімназий, виступали Поляки проти того, доказуючи, що руска мова не є способна до науки, а нині і такі «мужі науки», як Старжинський і Гломбінський відмовляють права рускій мові до висших научних інституцій.

(Дальше буде).

З канадійской України.

(Дальше)

В четвер з полудня виїхав я в товаристві єпископа на наші «льонії» 80 миль звідси на Біверкрік, Едну і Біверлейк, вибрати місце під монастир.

Бородатий братчик, що wraz з єпископом Легальом і сам перебув межі Індіянами більше як 12 літ, поводив ківми.

Ніч з четверга на п'ятницю перевели ми в Форті Саскечеван в готелі якогось Француза. Господар готелю — єго жінка wraz з челядію приступили до сповіди — рано єпископ відправив Службу Божу в своїм покою і запричастив їх. Дві пані з міста привели дві дівчині Русанки до мене до сповіди. Дві другі — православні з Буковини — прибули рівнож, урадовані вісткою, що є руский священик — на жалє не міг я їм уділити св. Тайн, бо не було часу поучити їх о католицкій вірі та прийняти їх до нашої Церкви. Учнівю се при найблизшій нагоді.

Під вечер в п'ятницю прибули ми на Біверкрік, до фермера Собкова з Чортківщини, щоби у него заночувати. Та саме перед нашим приїздом вибухнув у него огонь і обернув в попільний дах на домі. Добрий сей чоловік вже третій раз попав ся, від коли прибув до Канади — через неосторожність домашних.

Ми поїхали з миль далше до Василя Гринькова і тут заночували.

Василь Гриньків вже більше як 4 роки у Канаді. Має ся дуже добре. Посідає крім гомстеду (фарми взятої від уряду даром), ще два сивярї (фарми на виплат). Має отже 342 морґи ґрунту. Посідає машини рілничі майже всі — привняв нас дуже щиро. Жінка заставила пироґів, масла, сира, яєць, чаю, молока. Хотіла ще й курки різати, але ми сиротивили ся, бо се була п'ятниця.

В сьвітлиці було лиш одно ліжко. Природна річ, що господар і я з братчиком просилисьмо єпископа, щоби се ліжко взяв в своє посіданє. Та єпископ не хотів: «Я, каже, навик спати на землі, літа цілі перейшли мені як дев'ять піч під голим небом — пересплю ся отже і днесь на землі — беріть ліжко для себе, каже до мене, ви не привикли може спати інакше». І справді — за хвилю прийє братчик шкіру зїшту з канадійских вовків, розстелив на землі, положив на ній коц в двоє звинений — се була постіль для єпископа. Друга подібна шкіра, другий коц — і братчик мав постіль для себе. Не лишилось і мені нічого, як постелити третій коц, та накрити ся кожухом і лягти побіч невибагливих місіонарів. Ліжко остало порожнє.

В той спосіб спали ми і прочі почи аж до нашого повороту з сеї дороги, т. є. до вторника.

Слїдуючого дня пізнав я, що єпископ Легаль не лиш уміє просто спати, але й займити ся кухнею на місіонарській лад.

Відправивши Службу Божу в хаті гостинного Гринькова, відїхали ми до Біверлейку, де около полудня станули ми в хаті священика Ольшевского. Ольшевський, Поляк з Росії, працював межі нашими Русинами через три роки обїзджаючи всі колонії в провінції Альберті. Не зле єму поводилось, бо має 3 сивярї, а тепер поставив хату, котру цїнить на 2.000 доларів. Однак в бесїді жалує ся дуже, що доходи має дуже скупі.

З нашого приїзду показав велике вдоволенє. Навіть перервав сїданє, при котрім ми єго застали. Серед бесїди минуло нам вже кілька годин — ми таки порядно зголоділи, а ту не видко, щоби господар готовив нам яку перекуску. Вкінці єпископ питає: «Може би ми у вас дістали який обїд?»

— Я й забув — каже о. Ольшевський. — Зараз пошукаю дещо, але моя свїжарня дуже скупа. — І показало ся справді, що крім свиньского мяса та трохи чаю і хліба, не було в цілім домі більше нічого.

О. Ольшевський відрізав проте спорий кусень мяса, вложив в рондель, налив водою і поставив на кухню.

— Я виджу — каже єпископ — що хочете нам не лиш мяса, але і росолу зварити, але так, як ви до того берете ся, то ми хаба на вечеру єго дочекаємо ся. Позвольте, що я займу ся кухнею.

Опісля вивяв мясо з рондлі, покраяв на дрібні плястри, розігрів пательню і почав смажити мясо. За пів години печеня була готова. Єпископ ще усмажив цибулі, запарив чаю — і ми мали обїд готовий. Подібним способом приладив єпископ і вечеру і сїданє в неділю, обїд і вечеру і сїданє в понеділок — аж до нашого виїзду.

В неділю зїшлось багато людей до канла-

ці. Я мав слово до них по Службі Божій. Сердечно тішилися, як незнати чим. Не хотіли пустити з каплиці.

Та я лишатись не міг — інші річі ще не надійшли до тепер (9. падолиста) з Нового Йорку.

Єпископ хотів був, щоби ми, доки не виберемо собі місця, пригожого під монастир, остали тут в Біверлейку, котрий є осередком всіх руских колоній в Альберті. Очевидно і я не міг бути иншої гадки — але що тогді лишити ся до роботи о. Ольшевському?

«Ольшевский нехай обслуговує латинників, відповів єпископ — але я не хочу аби есте разом мешкали. Я би винаймив у него дн вас цілий его дім, а він тимчасом міг би собі замешкати у якого фермера». Однак о. Ольшевский не пристав на пропозицію єпископа: «Як ви хочете тут лишити ся, то я радше продам свою цілу реальність і піду собі денде» — відповів нам — (а єпископ догадує ся, що в тім случаю переніс би ся він до Сполучених Держав).

«В таким случаю я куплю, каже єпископ, вашу хату для отців Васильян — кілька-бисте жадали?»

«Мені дає один Німець, каже о. Ольшевский, 2.000 доллярів, за 3.000 доллярів може бим продав, але я прошу тиждень до намислу».

Стало отже на тім, що ми аж за тиждень будемо могли рішити ся, чи замешкаємо в хаті о. Ольшевского, чи розідемо ся по хатах наших Галичан.

З поворотом з Біверлейку завернули ми до церкви в Едні, котра стоїть в процесі межі католиками а апостатами до шизми російської.

Минулого року вигнали з неї о. Заклинського тамошні тростієси (провізори) і покликали на его місце православного священника Корчинського з Востока. Корчинський провів їм «виреченє ся всіх ересей римского балвохвальства», як говорив і прийняв їх до шизми. За тростієсами пішло ще яких 70 родин. Належали они в краю деякі до парохії Небилонців, інші походять з Ярославщини і Брідщини.

Супротив них станули деякі інші фермери і внесли до суду протест проти забраня церкви на шизму. Церков замкнув суд, а процес тягне ся вже другий рік. Кошти процесу винесуть яких 2—3000 доллярів — Нема сумніву, що церков виграють католики, і що покванні до шизми апостати грубі заплатять кошти. Корчинський, перепохавши конець процесу, чмихнув назад до матушки Росії, забравши по дорозі кількох галицьких фермерів на Кавказ та обіцював, що там будуть їсти самі рожки і фіги.

На его місце прибув другий священник з Росії, але і той хоче вже назад вертати, бо блощиці (вибачте) так обсіли его хату, що его малі діти аж пухнуть від боляків.

В повороті вступали ми на попас до стору в Едні. Служать там дві Русинки-дівчата одна 18, друга 14-літна. Та ніхто й не пізнав би, що то наші Галичанки, — такі зручні, укладні, шиковні, як то кажуть. Обі суть сестрами собі, провадять ся дуже чесно, побожно, просили о св. сповідь, я мусів однак відложити єї на догіднійший час.

Від форту Саскечеван скоротили ми собі дорогу о 12 миль, переправивши ся через рівер, котрий вже замерз на стілько, що можна було перевести поодинокі наші коні, а відтак переїхалисьмо осторожно і наші сани. Вправді під ногами лід тріщив і угинав ся, але переправа скінчилась ся щасливо. Сани їхав з нами і єпископ.

Ві вторник під вечер станули ми в Едмонтоні.

Ся подорож моя дала мені нагоду бодай в приближено зорієнтовати ся в терені будучої нашої праці. Виджу, що она дуже тяжка. Роздробленє нашого населеня на дрібні фарми на розлогих просторах, обнимаючих сотки миль, робить майже неможливою всяку систематичну організацію.

Але в Бозі надія.

За час моєї подорожи наші сестри Службівниці дістали на своє приміщенє хатку, зложену з кухні і одної комнати, приготовлену попередно для інших монахинь латинських. Єпископ закупив для сестер ліжка, постіль, кухню і заосмотрив на аиму в дрова, камінний уголь і потрібні до життя віктуали. Упросив також сестри Гріз, щоби учили наших сестер англійської бесіди.

В неділю відсвйвали наші отці при помочи рабедгильських співаків торжественну Службу Божу о 1/2 11 год на котрій крім Русинів були присутні всі католики Едмонтоту. О. Ледук, ігумен тутешних Облятів мав проповідь про ріжнородність обрядів в католицкій церкві при захованю єдности в вірі. О. Созонт мав опісля проповідь до Русинів.

Наші пакунки еще не надійшли з Нового Йорку — а без них годі нам розпочати працю по колоніях.

Телеграфую двесь 12 12. до о. Подгорецького в Джерзі Сіті і до о. Лякомба в Монреалю, що з тими пакунками чувати.

Тиждень вже, як упав у нас сніг і потиснули морози. Та они не такі до тепер страшні, як ми сподівали ся. Ходимо по місті в наших тогах — навіть без кафтаників і зимна не чуємо. Говорять нам однак, що в січні і лютім дождять морози до 60 степенів Реоміра. Доживем — побачимо.

о. Платонід Філас

Ч С В В.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

В справі німецько-чеського порозуміня видало вчера німецький комунікат. «Німецькі послы в Чех — стоїть на початку сего комунікату — привалєжні до сторонництва німецько-поступового, людowego, аграрного, як також в'рноконституційної шляхти, супроти трудного положеня, в яким находить ся парламент, зішли ся, аби обдумати спосіб урухомленя парламенту. Не можуть полагодити цілого комплексу чесько-німецьких квестій, німецькі послы з Чехії виінали першу групу тих квестій с. є справу упорядкованя відносин в області внутрішнього і внішнього язика урядового, так при державних властях, як і при автономічних». Дальше заявляють ся німецькі послы за відграниченєм автономічних і правительственных властей після язикових округів (Kreisbehörden) та за утворенєм окружних правительств, які займали би посереднє місце межі староствами а намісництвом а зглядно міністерством. На тій самій основі народности мають наступити відграниченє шкільних справ, судів а в дальшій ході скарбової адміністрації, почти та всіх інших краєвих властей і урядів. Заразом обстають німецькі послы при жаданю законного унормованя німецького язика як державного чи посередного. Від полагодженя сеї квестії чинять зависимою квестією т. з. внутрішнього язика в урядах. До того часу квестія внутрішнього чеського язика урядового може бути полагоджена лише в рамках льокальних потреб. Подавши головний очерк сих рамів, зазначають на кінци: «В першій ряді має видати ся державний закон про утворенє окружних правительств в Чехах, як також застави ухвала чеського сойму про національне відграниченє та про виданє краєвого закона в справі утвореня окружних репрезентацій. Перший закон мав би установити компетенцію і організацію окружних репрезентацій, а іменно також містити виборчу ординацію до окружних репрезентацій, с. є має постановити ся, що оба закони входять рівночасно в жите. Еляборат зазначає вкінци, що его цілю є зробити першай крок до порозуміня, та звертає ся так до Чехів, як і правительства, щоби зі своєї сторони причинили ся до здійсненя сеї ціли».

Як бачимо, Німці в Чехах станули на ета новиску, дуже зближенім до автономії народности, яка змогла би єдино виісти справедливість і мир між народами Австрії. Становиско чеських послів зарисовало ся на засіданю пльварної комісії молодочеського клубу, відбутім вчера рано задля наради над німецьким еляборатом. З поглядів, висказаних на сій конференції виходить, що на засади німецької пропозиції Чехи не згодять ся. Пополудни відбуло ся спільне засіданє Молодочехів і консервативної великої власности, та ураджено зі своєї сторони предложити позитивні основні засади для переговорів в чесько-німецькій квестії. Чеські аграрники і народні соціялісти заявили свою згоду на се, але застерegli собі виданє власної декларації про пропозиції Німців. І дійсно зраз такі уложили заяву, в якій відкидають всякі перего-

вори і дискусію над німецькими пропозиціями, уважаючи всяке моцне дороги до порозуміня на сих основах глибоким упадком правно-державної народної і політичної свідомости репрезентантів чеського народу в парламенті. Чеська праса привяла німецький еляборат в першій хвилі, як надаючий ся до дискусії і навіть Narodní Listy, хотія критикують его, не осуджують зовсім. Однак се була лише, здає ся, нерішучість першої хвилі, бо вже і Politik пише: Можемо вже тепер сказати, що заведуть ся всі ті, що числять на те, що Чехи під вражінєм німецьких пропозицій сповнять тактичну похибку і дадуть ся втягнути до нерозважного кроку. Сего не вчинять, а на німецький еляборат відповідять Чехи зі своєї сторони письменим еляборатом, який буде містити чеські контрпропозиції.

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. Катерини; рим.-кат. Амвровзи. В понеділок: руско-кат. Климента; рим.-кат. *Нен. Зат. П. Д.* — Ві вторник: руско-кат. Аліція; рим.-кат. Леокадії.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглогий, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— 3 Наук. Товариства ім. Шевченка. Дня 7. грудня буде засіданє історично-філософської секції о 4 год. пополудди точно з таким порядком: 1) Матеріяли до культурного й духового життя Галичини XVII—XIX. вв. зібрали: др. І. Франко, о. М. Зубрицький, І. Левицький, Ю. Кміт і інші, реф. др. І. Франко. 2) В. Барвінський, Прешбурський візд в справі спадщини по Бабенбергах. Того самого дня о год. 5 1/2 вечером буде спільне засіданє істор.-філосо. і фізіологічної секції. На порядку: Справа біжучі.

— Популярно наукові виклади в Коломиї. В неділю дня 7. грудня 1902. відбуде ся в сали «Народного Дому» (III пов.) виклад Вп. Омеляна Колодницького на тему «Мова українська а російська ч. III. Вступ вільний, початок точно о год. 5. За арт.-вик. сек. І. Р. Н. Д. в Коломиї: Іван Раковський, голова. Ярослав Весоловський, писар».

— 3 Золочева. Віче господарско-економічне, урядженє господарским товариством «Сільський Господар в Олеську» відбуде ся дня 8. с. м. (в понеділок на лат. Зачатіє) в Золочеві в сали магістрації. Віче розпочне ся о год. 12. в полудне (сейчас по загальних зборах золочівської філії «Прогресів») з огосми рефератами: про піднесенє садівництва, і яку користь подає уживанє штучних навозів. — *Виділ.*

— Кружок драматичний «Рускої Бесіди» в Самборі устроює дня 14. с. м. аматорске представленє в сали «Готелю Народного». Аматори відіграють комедію в 4 діях Григорія Григорієвича п. з. «Соколики».

— 3 Перемишля. Тов. Руских жінок і Руска Бесіда в Перемишлі пригадують, що слідуючий відчит відбуде ся в неділю дня 7. с. м. в комнатах товариств. Читати буде проф. С. Зарицький спомини з подорожи по Боснії. Початок о 8. год. вечером.

— Новинкар «Діла» певно не знає тенденцій «Русского театра в Бродях», коли після дописів в Бродів, які недавно тому через три числа в «Ділі» «тріпали кацапских молив» — заміщує тепер рекламу для того кацапского чудовища. Знає новинкар, або не знає, але міг бодай догадати ся по тих ідіотизмах, які сей «театр» наміряє виставляти, як: «Кашраль з Наталії», «Сатана в бочці» — що в тім кацапска рука, яка намагає ся ще завсїгди баламутити брідске міщанство. А коли міг догадати ся, то зробив дуже неконсеквентно, полагючи оповіщенє вистав сего «театра» за «Галичаніном».

— 3 судової сали («Хрунь»). В повітовім суді секції III у Львові відбула ся вчера карна розправа проти д-ра Евгена Левицького, редактора «Діла», обжалованого д-ром Омеляном Гладішівским, послом до державної ради, о обиду чести, якої обжалованій доунав ся в сей спосіб, що в одній з політичних статей в «Ділі» назвав д-ра Гладішовского «хрунем». Оборонець д-ра Левицького твердив, що слово «хрунь» пятає лише того Русина, що при виборах не голосує на кандидата поставленого народом і після карного закона не є обидою. Судия прихилив ся до доказів заступника обжалувателя, що слово «хрунь» значить те, що «свиня» — і засудив д-ра Евг. Левицького на 24 годин арешту з обміною на гривну 50 К та на зворот коштів сторони обжаловуючий, в квоті 12 К.

(Зломанє умови). В львівскім цивільнім суді почала ся вчера розправа проти гал. Каси щадничої, в справі будови промислового музею.

Обжаловує громада Львів, яку заступає др. Помяновський. Заступник доказував, що Каца шаднича має після умови покрити дальші кошти музею з процентів від квоти 250.000 злр., яку ще в 1888. р. призначено на пам'яткову фундацію з нагоди 40-літнього ювілею панованя цесаря.

(Гра в карти). Нині почала ся в III с. пов. суду у Львові розправа проти 37 гравців в карти, що по львівських каварнях і ресторанах обгравали легкодушних до послідного шелога.

— **Іменованя і перенесеня.** Президент міністрів яко управитель міністерства судівництва переніс начальника судової канцелярії Ферд. Еберля з Золочева до Львова, Евстахія Волянського з Самбора до Сянока, Войт. Пеперу з Сянока до Перемишля та іменував начальниками канцелярій: канцеляриста Віктора Слижука зі Львова для Золочева і канц. асистента Іер. Гендля зі Львова для Самбора.

— **Новина.** Станиславські «Nowiny» перші рішили ся не поганити нашої мови «лацінським абецадлом», а подаючи що-небудь дословно по руски, уживають славянської азбуки. В надії, що і другі польські часописи приймуть сей похвальний звичай, чекаємо, доки він утре ся в польській праці, щоби і собі-ж для польських слів не уживати нашої азбуки, яка не конче то відповідає звичкам і чистоті польської мови.

— **Розправа о свинську конституцію,** що мала відбутися дня 29. м. м., зістала відročена, так як акти сей справи відослано до п. к. надпрокураторії у Львові. *О. Б.*

— **Стан вдовичо сиротинського фонду** священиків перемиської епархії в кінцем вересня с. р. вносили 378.174.70 К, з чого було уміщених в ефектах 360.520 К, а 17.651 К 70 сот. уміщених в перемиській шадниці і т-ві «Віра», або готівкою в підручній касі.

— **Населенє Буковини** після перепису з 1901. р. вносить 723.504 душ, з чого припадає на Русинів 297.798, Румунів 229.018, Німців 159.486, Польків 26.857, Угрів 9.216, Чехо-Словаки Моравців 596, Італійців 119, Словинців 108 і Сербо-Хорватів 6. З того живе в Чернівцях 65.767 і то: 13.030 Русинів, 9.400 Румунів, 34.441 Німців, 8.601 Польків і 295 інших народностей. Після віроісповіданя було гр. ор. 500.262, рим.-кат. 23.388, вірм.-кат. 439, старо-кат. 10, вірм.-орен. 381, еванг.-авсбургс. конф. 8.333, гельв.-кон. 889, лют. 1, липованської секти 3.544, мойсеев. 96.150, могомеданців 3, а 49 інших конфесій. Безконфесійних є 40.

— **Божевільний посол.** В середу на засіданю угорського союму замічено, що посол Кольман Шабо, коштуовець, поводить ся ненормально, говорить сам з собою, оповідає про винаходи і т. д. Показало ся, що він збожеволів і відвезено его домів.

— **Тютюневий монопол в Росії.** Погоска про заведенє тютюневого монополю в Росії показала ся безосновною.

— **Дефраздація.** В задатковій касі в Лібаві в Чехах викрито дефраздацію на 100 кількадесят тисячів корон. Ув'язнено кількох урядників каси.

— **Пекло на землі заборонене.** Один з духовних проповідників в Неаполі хотів підчас своєї проповіді викликаги велике вражінє на слухачах. В тій цілі примістив в закритій і за вівтарем кількадесят людей з чинелями і казав їм в назначеніх місцях проповіді верещати і бити в бляху. Ефект імітованого пекла був знаменитий, але коли слухачі з розкаяня плакали, хтось крикнув в костелі: «горіть!» Вді почав товпою тиснутися до дверей так, що кількадесят осіб покалічило ся. В справу вмівала ся поліція і заборонила проповідникови показувати в будучности пекло на землі.

— **Жертва поєдинку.** В Штайнмангер на Угорщині відбув ся вчера поєдинок на пістолети межі Юриєм Штідером, приватним офіціалістом, а адвокатом д-ром Герою Ернуштом, сипом віцепрезидента угорської палати вельмож. В поєдинку погиб др. Ернушт. Причина поєдинку була така: Штідер мусів заплатити за гр. Емер. Фестетіча квоту 40.000 К, якої був ручителем, а оп сля домагає ся звороту сих грошей. Коли гр. Фестетіч грошей не звернув, Штідер нанав на него публично в часописях. Др. Ернушт, яко правний заступник графа, оголосив статю в обіжню свого клієнта. Штідер за те побив др. Ернушта в лице, за що сей вивазв его на поєдинок.

— **Вісти з львівської епархії.** Почетним євритником Митроп. Консисторії в крил. віданакми іменованій о. Йосиф Красицький з Дернова, котрий зрік ся парохії і перейшов в пенсію — Завідателем Дернова поставлений о. Ілля Андрущизин, бувший сотрудник. — Сотрудництва одержали оо.: Антін Котецький при церкві св. Варвары у Відні і новоствавлені пресвитери Лев Костюк в Мшаниці, тернопільського деканата, Володислав Коломєць в Ілавчи, Володимир Давидяк в Мизуні. — Канонічну інституцію одержали: о. Теофіль Луцик на Кошляки, а о. Теодор Ниндує на Зелену, скалатського декана-

та. — До рускої колегії в Римі прийаті: 1) Іванець Йосиф, 2) Кувалів Стефан, 3) Курчаба Петро, 4) Онуферко Антін. — Відпустку до станиць славівської епархії дістав: Володимир Кунинський, окінчений богослов. — Кандидати до рукополаганя мають зголосити ся до 9. н. ст. грудня в Митрополічій Консисторії.

— **Вісти з перемиської епархії.** Крылошанські віданакми одержали: оо. Григ. Савицький із Східниці і Конст. Грушкевич (холмчак) з Куликова. — Канон. інституцію одержали: оо. Анат. Хиляк на Хиринку і Іван Русиняк на Королеву руску. — Завідателями парохії назначені: оо. Мих. Наклович в Крамарівці і Ден. Домбровський в Виссовій. — До канон. інституції на Язів старий візваний о. Викт. Кравич. — О. І. Інок. Рудавський назначений прив. сотрудником в Сіняві. — Правительство продовжило на дальший рік дотацію для сотрудника в Вацовичах.

Посмертні оповістки.

— **Др. Юстин Блоцький,** п. к. надрадник дирекції скарбу, помер у Львові дня 5. с. м. в 51. році життя. В. с. н.!

Наука, штука, література.

— **П. Сальомеа Крушельницка** виїде з кінцем с. м. на виступи до Неаполю де проведе січень і лютий. Знаменита артистка буде співати в тамошнім театрі Сан Карльо, одім з найбільших в Італії.

— **В салоні штуки** при ул. 3 мая у Львові виставлені між иншими образи нашого земляка п. Турбацького. Між працями молодого артиста є кілька гарних краєвидів і один портрет, а передовсім помітною є одна більша символічна композиція на тлі вельми настроєвого краєвиду.

— **Із нашого театру.** (Допись з Коломиї). В неділю дня 30. надоліста відіграно «Пісні в лицах» комічну оперу в 3. актах М. Кропивницького та М. Порешана. Вже на початку поспорило про назву отсеї штуки, се властиво не є опера лиш жмут народних мелодий, народних пісень дібраних до зілюстрованя характерів поодиноких осіб (лиць). Але рівночасно признаємо, що жмут отсеї, то прегарне ожереле перлин народної мелодії. Про лібретто сего твору шкода розводити ся, хоч воно доволі недоладне. Третій же акт майже в цілости — се вірний образ весіля на Україні... Всеж таки замітимо, що опера отсея є вже надто «пiana» — більша часть її героїв не безупину. Артисти наші, номимо недостачі визначних сольових голосів вивязали ся із своїх задач дуже гарно. На перший плян висунув ся д. Рубрак із своїм могутнім басом — се справді найкрасша вокальна сила нашої сцени. Поруч него чарувала своїм ніжним голоском п. Рубчакова. У співі п. Петровича бачимо також значний поступ та хороше опанованє своєї ролі. П. Кравчуківна розпоряджує дуже сильним альтовим голосом, лиш повинна старати ся о позатиранє його рапавости, що разить часами ухо слухача. Пп. Підвицький та Шеремега творили «любу» пару піяків, що сьмішили безупину публіку. А про знамениту гру п. Осиповичевої — і не згадуєм. Дуже вдатно відіграв ролю писаря п. Нижанковський, а без закиду була й п. Левинець. Загалом штуку відіграно дуже гарно. При тій нагоді піднесемо незвичайно старанне і стилеве виведенє весіля в третьому актї. «Піснями в лицах» — зладив нам наш театр один дуже милий вечер, бож до доброї гри і сьніву прилучили ся й хороші таїці ведені дуже вдатно п. Нижанковським... Публіка наша заповнила салю по береги та горячо оплескувала гру артистів та знаменито вишколені хоря.

За те далеко менше прибуло її на «Бурлаку», штуку в 5 діях Карпенка Карого, яку відіграно дня 2. н. ст. грудня. На се зложило ся з одної сторони ляхе вражінє, яке остало по «Згубленім раю», а з другої вдача нашої публіки, що волїє комедію, гопакі й тропакі, чим поважлі штуки. Карпенко Карий — се безвечно найбільшій наш драматург. А твори його мають особливе значінє з того згляду, що основиють ся переважно на громадянському житю, на сусідньих відносинах. Тема «Бурлаки» основана на відносинах в українському селі. З одної сторони грують ся «представителі власти» в округ особи волостного старшини — а з другої кривджені, ошукувані мужики стають з бур-

лакою Опанасом на чолі до нерівного бою. Старшина розбогатівши сільським майном, задумує оженитись з дівчиною, що покохала Опанасового племянника. У спілці з писарем, вічно пивеньким, що трудить ся над «статистикою», придумує старшина спосіб, як би то усунути свого суперника — а то віддати його в москалі. Знаменито змальований «хищий» суперник старшини, що на приказ старшини зробив все, чого-б він не захотів. Ось і розпочинає ся боротьба. Та важко вона приходять ся Опанасови, бож селяни темні, не розуміють свого інтересу, запивають ся та не дають побіди добрій справі. Лиш незвичайна проворність і розум Олекси доводять до бажаного кінця — замкненя волости, до кінця хищного господарованя старшини і його прислужників. Під зглядом ідейним се одна з перших наших штук і надасть ся передовсім до вистави перед селянами, бож лад на українському селі не ріжнить ся дуже від нашого таки. І тут якраз культурне значінє отсеї штуки. Шкода лишє, що ідейний її бік не має рівномірности з артистичним її викінченєм. Передовсім важко сконструована експозиція, латана численними монольогами; дальше вражує надто епізодичне трактованє справи любови старшини в Галею. В цілій штуці вони ні раз із собою не сходять ся навіть. Нб. не бракує і в сій штуці піяка, який маркує відбуваюче ся поблизько весіля. Для нас має «Бурлака» отсе значінє, що ознакомлює із відносинами на Україні, що малює нам тип громадського борця, а для України важне й те, що в штуці отсеї недвозначно осудив ще й з окрема обрусєнє з його культуртрегерами а la писар.

Штуку відіграно добре, передовсім в дальших актах. Із артистів визначили ся передовсім п. Гембичський, що відіграв ролю Опанаса з великою природністю та без шаржі. Дуже добре держались і пп. Підвицький (писар), Нижанковський (старшина) та д. Юрчак (збірщик). Із «опозиції» визначав ся передовсім д. Рубчак (Петро) як тип сільського крикуна. Ролі «молодят» спочивали у вмілих руках п. Рубчакової та Стадника. Увагу послідного звернемо на те, що дуже часто місто «в» вимовляє «ж», а місто «с» — «ш». Сподіємо ся, що при своїй працьовитости п. Стадник отсю ошибку дикції для власного добра усуне... Ролю піячка грав п. Шеремета — як звичайно сьмішучи «горішні» сфери театру. Прочі ролі були виконані теж добре, тільки мусимо звернути увагу пп. артистів, передовсім молодих, щоб у збірних сценах, як зборі волости — виказувати більше життя та заінтересованя, чим се було на ділі.

Рівнож мусимо звернути увагу режисері, що в українському «волостному правлені» — мапа Галичини зовсім не на місци. А було би також пожаданим, щоб на оповістках не печатано режисер, лиш режисер!

Що публіка любить ся радше в комедиях, сього доказом заповнена сала на Шалавилі, 5-актовій фарсі Глинського, відіграній 4. грудня. Фарса отсея взорована на французьких оригіналах, часами й черчена, викликувала що хвилі сальви сьміху. Артисти наші відіграли її дуже гарно, з відповідним темпом. Сам Шалавило найшов вповні вмілого інтерпретатора в собі п. Стадника, який передовсім надає ся до ролі сальмових амантів. Нижанковський виказав ролю дядечка, що з него виробив ся зовсім добрий артист до ріль характеристичних. Хорошо грали й п. Рубчакова, Стефанівич та п. Петрович. На отсеї виставі мали ми наведу вперше бачити гру п. Стадникової, що ожививши ся в дальших актах збирала заслужені оплески за свою хорошу гру. Із подрібних ріль визначила ся передовсім п. Левинець в ролі служниці. Пп. Малевична, Андриянко, Юрчак, Дяків віддали свої дрібні ролі також без закиду. П. Затарсукови звернемо увагу на старанніше характеризованє. До цілковитої ілюзії в III актї бракувало, щоб Зося й Аделя були до себе більше подібні а тоді-б і qui pro quo було-б правдоподібніше. Та се вже годі було зробити, впрцім на сьвітї не може бути нічо без того проклятого «але».

Олег Сатур.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В неділю дня 7. грудня «популярний концерт». Програма: 1. І. Мендельсон: Увертура з опери «Ruy Blas». 2. Гунод: Потурі з оп. «Фавст».

3. Molière: Концерт в тов. орх. відіграє Роман Поліковський. — II. 1. Grieg: «Peer Gynt». 2. Wagner: Увертура з оп. «Tannhäuser». 3. Вебер: Квартет з оп. «Вільний стрілець» (дугі інструменти). — III. 1. Свендсен: Рапсодія 4-та. 2. Бізет: Увертура «Вітчина».

В понеділок, 8 грудня «популярний концерт». Програма: I. 1. Wagner: Увертура до оп. «Рієнци». 2. Фібіх: Симфонічний поемат «Вечером». 3. Vieuxtemps: Концерт, відіграє в тов. орх. концертмайстер Вячеслав Гумль. — II. 1. Делібес: а) Вальс, в) Прелюдія і мазурка з балету «Копелія». 2. Гумпердінг: Вальс з оп. «Яс і Малгося». 4. Сметана: Балет з оп. «Продана єуджена». — III. 1. а) Гольтман: Адажіо, б) Поппер: Танець іспанський, відіграє концертмайстер Т. Шімунк. 2. Монюшко: Арія з опери «Галька».

Ві вторник, 9 грудня «концерт симфонічний» при співучасті Ігнатія Фрідмана, піаніста.

В четвер, 10 грудня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Маврикія Росенталля, піаніста.

Телеграмн.

Берлин, 6 грудня. В тутешніх парламентарних кругах говорять, що Німеччина вповість небавом торговельні договори Австро-Угорщині, а дня 31. с. м. Росії.

Париж, 6 грудня. Палата послів прийняла цукрову конвенцію бруксельську.

Берлин, 6 грудня. Обетрукція соціалістів в парламенті триває даліше. Мимо опозиції соціалістів ухвалено, аби на вторниковім засіданню прийшов під наради новий проєкт більшости о зміні регуляміну нарад.

Градець, 6 грудня. Помер ту радник двора др. Карло Ніколядові, професор хірургічної патології на тутешнім університеті.

Триєст, 6 грудня. В ночи на пятницю шалла буря на берегах Адриатицького моря і наробила багато шкоди.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і глудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітній лікар клінічний і заведений лічничного в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. 1, II пов. (Народний Дім).

11(12-?)

Льоси на сплати

до місячн з правом виграних по зложеню першої рати поручає банковий дїм Шіц і Хаєс (Schütz i Chajes) у Львові пл. Марійскї ч. 7. Кушно і продажа ефектів, льосів і монет. Виплата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефектів. Проспекти висилає ся оплатно.

6(34—50)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на величовім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дїм «Просьвіти».)

є одиноким руським Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	разом
Резерва премій	205 227 „ — „	
Резерва спеціальна	6 000 „ — „	
Фонд емеритальний	47 753 „ 76 „	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіже і нашу против шкід огневих. Всі три ВП. Ординарнати припоручили «Дністер» Веч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. вносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2.656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку кравім і касах оцнадности, бо каси ті приймають полієс «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.

Агенції переає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністера».

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд				Поїзд	
посп.	особ.	до Львова		посп.	особ.
		приходить о годниці		відходить о годниці	
6:10	а	Кракора, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:50	з	Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43		„ „ дв. Підзамче
7:45	з	Янова	6:55	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
8:00		„ „ на дв. головний	9:00	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша
8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:15	до	Янова
8:15	з	Сокала, Рави рускої	9:50	до	Белзця, Сокала, Любачова
1.35 8:50	з	Кракора, Відня, Праги, Берлина	10:30	до	Чернівців, Потутор
10:25	з	Ряшова, Любачева	10:40	до	Тернополя, Потутор, дв. Піда.
11:55	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:57		„ „ дв. гол.
1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята
1:23	з	Янова	2:15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і сьвята
2:20	з	Підволочиск, Копичинців на дв. Під.	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35		„ „ на дв. голов.	3:15	до	Янова шоденно від 1. мая до 30. вер.
3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:28	до	Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
4:40	з	Самбора, Стрия, Скольного (15-30.9)	3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачева
5:11	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Під.			
5:35		„ „ на дв. голов.			
1:45 5:40	з	Чернівців, Іцкан			
5:50	з	Кракора			
НІЧ					
НІЧ				НІЧ	
6:00	з	Сокала, Белзця і Любачева	6:10	до	Станиславова, Жидачева
8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:20	до	Кракора (Відня, Берлина, Варшава)
9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни авід 16. вер. до 30. пьвіт. 1903. шоденно
12:15 9:20	з	Чернівців, Букарешту	6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	7:10	до	Сокала і Рави рускої
8:40 9:50	з	Кракора, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова	8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
2:31 10:03	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	8:25	до	Перемшля
10:02	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. гол.	9:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:20		„ „ на дв. голов.	9:20		„ „ дв. Підзамче
10:50	з	Лавочного (Пешту) Хирова Калуша	10:05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
8:36 8:14	з	Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10:30	до	Іцкан, Чорткова
	з	„ „ на дворець головний	11:00	до	Кракора, Відня, Варшави, Праги
			11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
			11:32		„ „ дв. Підзамче
			4:15	до	Кракора, Відня, Праги, Самбора
			5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно європейскій рікнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білати всякого рода і розклади їади.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 $\frac{1}{2}$ ‰ листи гіпотечні
- 4‰ листи гіпотечні коронаві
- 5‰ листи гіпотечні преміовані
- 4‰ листи товариства кредитового земского
- 4 $\frac{1}{2}$ ‰ листи Банку краєвого
- 5‰ облігації Банку краєвого
- 4‰ позичку краєву
- 4‰ облігації пропінаційні

і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО